Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 3 sierpnia 1932 r. 707.

Treść numeru:

----ooO:§:Ooo----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Prof. Kemeszis o konieczności zmiany litewskiej orjentacji politycznej. "Dzień Kow." Nr.171 donosi, iż pismo "Naujoji Romuva" zamieściło artykuł prof.Kemeszisa p.t."Czy nie czas na zmianę?", w którym omawia konieczność zmiany litewskiej orjentacji politycznej. Autor uważa, że dotychczasowa orjentacja w kierunku Niemiec i Rosji spowodowana została przez zatarg wileński, lecz opieranie się na powyższe państwa nosiło raczej charakter formalny, ponieważ nikt nie wierzył w ich pomoc realną w walce o odzyskanie Wilna.

Litwa była gorliwą zwolenniczką idei związku państw bałtyckich, pragnąc w ten sposób uniknąć izolacji politycznej, lecz zrealizowanie tej idei również było niemożliwe dopóki Litwa chciała związkowi nadać charakter antypolski, ponieważ jak Estończycy tak i Łotysze widzą w Polsce oparcie przeciwko niebezpieczeństwu niemiecko-rosyjskiemu.

Od pewnego czasu staje się coraz bardziej jasnem, że największe niebezpieczeństwo grozi Litwie ze strony Niemiec. Ostatnie wybory kłajpedzkie wykazały, że Litwini nie są przygotowani do poważnej walki z wpływami niemieckimi w Kraju Kłajpedzkim.

Nieoczekiwane powodzenie Niemiec w Lozannie,/zniesienie reparacyj/ wykazało, że Niemcy chytrze i wytrwale dążą do zasadniczej rewizji traktatu wersalskiego, zmiany granic i odzyskania tem samem Kłajpedy, co w konsekwencji otworzyłoby falom germańskim drogę na wschód i uczyniło przyszłość Litwy niepewną.

Litwa stoi przed dylematem:powstrzymania naporu niemieckiego, albo zagłady. Germanizacja odbywa się nietylko w Kraju Kłajpedzkim lecz w całej Litwie - korzystając nawet z przywilejów i ulg. Ustępliwość Litwinów musi się skończyć, a wkrótce wypadnie nawet przenieść front walki narodowej za Niemen. Powodzenie "Drangu" niemieckiego na wschód będzie przedewszystkiem zależało od losu Prus Wschodnich,mianowicie, czy Prusy znowu się połączą z Niemcami organicznie i będą awangardą pochodu germanizacyjnego na wschód, czy pozostaną prowincją, która słusznie będzie topniała pod naciskiem odrodzonych i uświadomionych autochtonów Polaków z południa i Litwinów z północy.

Prof.Kemeszis wyraża nadzieję, że wkrótce Polacy zrozumieją, jak ważne dla nich jest stanowisko Litwy w przyszłych, nieuniknionych walkach z Niemcami i że to ułatwi w przyszłości porozumienie z Polakami.

Tymczasem autor zaleca:1/zmniejszać i usuwać przywileje niemieckie wewnątrz Litwy, nawiązywać natomiast bliższy kontakt z kulturą angielską i francuską; 2/usiłować utworzyć związek państw bałtyckich /Litwa,Łotwa, Estonja/ przedewszystkiem na gruncie wspólnego frontu antyniemieckiego. Front antyniemiecki na wschodzie dawno się tworzy, tylko Litwa stanowi w nim lukę. Stało się to z winy Polaków, którzy zagarnęli stolicę Litwy i ziemie wschodnie.

Na zakończenie prof.Kemeszis stwierdza, że niebezpieczeństwo niemieckie dla Litwy istnieje i istnieć będzie bez względu na jakiekolwiek zmiany wewnątrz Niemiec lub w stosunkach międzynarodowych. Litwini chętnie się przyłączą do wysiłków powstrzymania naporu niemieckiego lecz nie za cenę wyrzeczenia się swej stolicy i ziem wschodnich.

Kronika.

Zacieśnienie stosunków szwedzko-litewskich. "Lietuvos Aidas" /171/: Ilość turystów ze Szwecji, zwiedzających Litwę w r.b. znacznie się powiększyła. Zmusił do tego Szwedów kryzys ekonomiczny, który uniemożliwił im wycieczki w dalsze kraje, pozostawiając do dyspozycji wycieczkowiczów kraje bliższe, a m. niemi Litwę.Doniosłą rolę odegrywa tu także poselstwo litewskie w Stokholmie propagujące Litwę. Poselstwo wydało nawet broszurę propagandową p.t."Litauens Badorter".

Dokoła rewizji traktatów handlowych. "Echo" /208/: W związku ze zmianą sytuacji ekonomicznej,jesienią r.b. odnośne władze litewskie zamierzają dokonać rewizji szeregu traktatów handlowych z państwami obcemi. W wyniku rewizji zostanie prawdopodobnie zawarty szereg nowych układów.

F r a n c u s k i   a t t a c h é   w o j s k o w y   n a   L i t w ę. "Liet.Žin." /171/:Poselstwo francuskie donosi, iż inż. Poincaré został mianowany francuskim attaché wojskowym na kilka państw, a m.in. na Litwę. Poincaré zamieszkuje w Berlinie.

P o c h w a ł a   p r a s y   p o l s k i e j ."Liet.Aidas" /172/ we wzmiance p.t."Już dawno był czas" zamieszcza streszczenie artykułu p.Borańskiego, jaki się niedawno ukazał na temat Litwy w "Dzienniku Wileńskim" i stwierdza, iż ostatniemi czasy polska prasa wileńska poczyna się żywo interesować Litwą i jej życiem. Należy skonstatować, że prasa polska pisze bardziej objektywnie i przychylnie niż dotąd.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

P r e z y d e n t   S m e t o n a   w   O p o l u ."Lietuvos Aidas"/172/: W ubiegłym tygodniu prezydent Smetona wraz z małżonką oraz w towarzystwie min.Spr.Zagr.Zauniusa, księżny Radziwiłłówny, prof.Tomaszajtisa, majora Szakmanasa, płk.Lormonasa i naczelnika Derbutisa odwiedził miejscowość Opole w pow.Połąga i obejrzał prowadzone tam prace wykopaliskowe. Po obejrzeniu wykopalisk goście udali się do wsi Kiwile, gdzie spożyli obiad u dr.Kownackiego, a następnie powrócili do Połągi.

Z j a z d   z w i ą z k u   t a u t i n i n k ó w   w   S z a w l a c h. "Liet.Aid." /172/:Dn.31 lipca w Szawlach odbył się zjazd oddziału szawelskiego związku tautininków. Na zjazd przybył prezes centralnego zarządu związku premjer J.Tubelis. W czasie zjazdu m.in. omawiano kwestję kryzysu oraz bezrobocia.

D o m i n i k a n i e   w   L i t w i e ."Musų Laikraštis" z dn.26 lipca donosi, iż z Ameryki do Litwy przybyli członkowie zakonu OO.Dominikanów, którzy w Rosieniach zajmą się pracą misjonarską.

A u t o b u s y   n a   s z y n a c h   w   L i t w i e ."Dzień Kow."/171/: donosi, iż wkrótce na linjach Kowno-Szawle-Kłajpeda, Szawle-Telsze i Kowno-Olita zostaną uruchumione autobusy na szynach.

P o w r ó t   p ł k .L a n c k o r o ń s k i e g o ."Dzień Kowieński" /172/:W dn.30 lipca r.b. powrócił do Kowna z Genewy dowódca oddziału II Sztabu Generalnego pułk.Lanckoroński, który bawił tam w charakterze eksperta do spraw wojskowych litewskiej delegacji na konferencji rozbrojeniowej.

K s i ą ż k a   o   c e n z u r z e ."Rytas" /154/:Pewien publicysta zamierza wydać książkę o działalności cenzury zagranicą i w Litwie. W tym celu publicysta ten zbiera materjały dotyczące tej sprawy, a licznie nagromadzone w redakcjach różnych pism.

U k a r a n i e   a t e j t i n i n k a ."Rytas"/155/:Komendant wojskowy pow.szawelskiego poraz drugi ukarał za przemówienie na święcie pavasarininków studenta Ignacego Poviłajtisa, któremu odjął prawo uczestniczenia na zebraniach i przemawiania na nich oraz skazał na rok aresztu.

R o z b u d o w a   K o w n a ."Dzień Kowieński" /172/: Według danych kowieńskiego samorządu miejskiego, w czasie pierwszego półrocza r.b. wzniesiono w Kownie 74 domy murowane mieszkalne i 84 murowane niemieszkalne oraz 223 drewniane domy mieszkalne i 169 drewnianych budynków niemieszkalnych. Pozatem dokonano 50 remontów kapitalnych i 226 mniejszych.

Obrachowując, że w każdym domu murowanym są 3 mieszkania, a w drewnianym 2, ogólna ilość mieszkań w ciągu I półrocza r.b. wzrosła o 600,wobec czego należy oczekiwać zniżki cen mieszkaniowych.

N o w y   m o s t   w   O n i k s z t a c h ."Dzień Kowieński" /172/: Dn.31 lipca w Oniksztach odbyło się poświęcenie nowego mostu im.biskupa Baranowskiego.W uroczystości m.in. wziął udział przybyły z Kowna dyrektor zarządu Szos i Dróg Wodnych inż.Gabrys. Budowę mostu rozpoczęto w r.ub.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Kronika.

VI zjazd polskiej młodzieży akademickiej Litwy."Dzień Kowieński" /171/: Tegoroczny VI zjazd polskiej młodzieży akademickiej Litwy, zrzeszonej w "Z.P.M.A.L"-u odbędzie się w dniach 26 i 27 sierpnia w sali gimnazjum polskiego w Kownie. Program zjazdu jest następujący:

26 sierpnia: godz.10-16 - rejestracja członków zjazdu /w lokalu Zjednoczenia Polaków U.W.W.; godz.16 - obrady plenum: 1/otwarcie, 2/Wybory prezydjum, 3/Gratulacje, 4/Odczytanie i zatwierdzenie protokułu V-go zjazdu, 5/Sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, 6/Sprawozdania ośrodków, 7/Dyskusja i zatwierdzenie sprawozdań, 8/Wybory komisji samopomocowej i ekonomicznej.

27 sierpnia: godz.15.30 - wspólna fotografja przy gmachu gimnazjum; godz.16 - obrady plenum /ciąg dalszy/: 9/Kwestja dalszej działalności Związku; 10/Wybory organów Związku; /11/Wolne wnioski; 12/Zamknięcie obrad.

Tegoż dnia wieczorem projektuje się urządzenie tradycyjnej zabawy tanecznej w lokalu gimnazjum.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Antylitewski projekt ustawy o walce z bezrobociem w Kłajpedzie."Lietuvos Aidas" /Nr.172/: W dn.29 lipca w Sejmiku kłajpedzkim toczyły się obrady nad przedłożonym przez Dyrektorjat projektem ustawy o walce z bezrobociem. Za projektem obstawał prezes Dyrektorjatu Schreiber, przeciwko projektowi wypowiedzieli się przedstawiciel frakcji robotników Litwinów Pranajtis oraz przedstawiciel związku społecznego p.Statkus. Pranajtis oświadczył, iż bezrobocie ustąpi, o ile Dyrektorjat i inne instytucje kłajpedzkie odpowiednio zachowają się z obcokrajowcami, których tysiące zarobkuje w Kraju Kłajpedzkim. Prezes Dyrektorjatu dr.Schreiber oświadczył, że, o ile obcokrajowcy pracują w Kraju Kłajpedzkim, to są to specjaliści, bez których obejść się nie można.Przedstawiciel frakcji komunistycznej zaproponował, by Dyrektorjat nawiązał z władzami centralnemi rokowania w sprawie zmniejszenia cła na produkty spożywane przez warstwy robotnicze o 50%. P.Statkus oświadczył, iż projekt ustawy o zwalczaniu bezrobocia można śmiało nazwać projektem ustawy o walce z poszukującymi pracy. Projekt ten, zdaniem Statkusa, sprzeciwia się konstytucji i konwencji, gdyż statut zapewnia różne prawa cywilne obywatelom litewskim w Kraju Kłajpedzkim, zaś kłajpedzianom w pozostałych ziemiach litewskich. Ustawa ta jest bezpośrednio skierowana przeciwko robotnikom, gdyż grozi przywiązaniem ich do miejsca zamieszkania na podobieństwo czasów pańszczyźnianych oraz zmierza do zamknięcia Kraju Kłajpedzkiego dla obywateli Litwy.

Po zakończeniu debatów projekt ustawy przekazano komisji prawniczej. Przeciwko ustawie głosowało zaledwie 8 przedstawicieli.

Sprawa Beckera. "Rytas" /155/: W związku z ucieczką Beckera do Niemiec, Sąd Wojskowy zarządził konfiskatę jego kaucji wynoszącej 3 tys.lt. oraz polecił aresztowanie samego Beckera. Ponieważ jednak obrońca Beckera obstaje przy tem, że sąd winien był uprzednio zawezwać Beckera, a dopiero w razie niestawiennictwa jego zarządzić konfiskatę kaucji, przeto Sąd Wojskowy przekazał tę kwestję do rozpatrzenia Trybunałowi Najwyższemu.

Wypadek automobilowy komendanta Kraju Kłajpedzkiego."Dzień Kowieński" /172/ W dn.29 lipca na trakcie Kłajpeda-Połąga uległ katastrofie samochód prowadzony przez komendanta Kraju Kłajpedzkiego pułk.Lormonasa. Komendant w czasie katastrofy został zraniony.